

Received on: 27/05/2023
Revised on: 05/09/2024
Accepted on: 13/11/2024

**Research
Article**

*Vol. 21, No. 2, Serial 40
Autumn & Winter
2024-25
pp: 113-128*

Prediction of Teachers' Teaching Style Based on Mentalizing Ability and Defense Mechanisms¹

DOI: 10.22070/tlr.2024.17680.1423

Saba Shafahirad¹, Hassan Gharibi^{2*}, Afshin Salahian³

1. *PhD Student in Educational Psychology, Islamic Azad University, Sanandaj, Iran.*
Email: Saba.Shafaeirad@gmail.com
2. *Assistant Professor, Department of Psychology, University of Kurdistan, Sanandaj, Iran. (Corresponding Author)*
Email: H.gharibi@uok.ac.ir
3. *Assistant Professor, Department of Psychology, Payame Noor University, Tehran, Iran.*
Email: Salahian2020@gmail.com

Abstract

Aim and Introduction: In order to understand the growth and progress of students, it is essential to consider the discussion surrounding teachers' instructional methods, commonly referred to as teaching styles. In fact, teaching style encompasses the methods used for learning, understanding, and thinking. It is important to note that style is not synonymous with comprehensive ability; rather, it serves as a means through which individuals can utilize their abilities. Given the significant impact of teaching style on the success of educational processes, it is essential to explore the role of teachers' psychological and personality characteristics in the implementation of teaching methods and their interactions with students. Since each person's defense mechanisms play a crucial role in predicting their behavior, it is essential to conduct studies related to the predictors of teaching style and teacher effectiveness. Defense mechanisms are unconscious psychological processes that protect individuals from threatening or stressful situations. They manage and cope with psychological conditions by either avoiding anxiety or employing specific strategies to confront it. One of the key factors influencing teachers' teaching styles is their ability to conceptualize effectively. Mentalization, also known as reflective functioning, is the capacity of an individual to understand and interpret mental states, including wishes, feelings, goals, desires, and attitudes, in both themselves and others. Although significant and effective research has been conducted in the field of identifying the factors that predict teachers' teaching styles, the specific roles of mentalizing ability and defense mechanisms have not been thoroughly examined. Therefore, this research was conducted to predict teachers' teaching styles based on their mentalization abilities and defense mechanisms.

Methodology: The current research is practical in its purpose. Additionally, it employs a descriptive methodology and falls under the category of correlational research among the various types of descriptive studies. The statistical population of the present study comprises all female teachers working in education in Saqqez city during the academic year 2022-2023. According to statistics obtained from an expert in the relevant department, there were 450 individuals in this population. Based on Morgan's table, 210 individuals were selected using a simple random sampling method. Data collection tools included the Defense Style Questionnaire (DSQ-40) (Anders et al., 1993), a mentalizing ability assessment (Dimitrievich et al., 2017), and a teaching style inventory (Grasha, 1996). The data were analyzed

1 . This article is derived from the first author's master's dissertation.

Journal of Training & Learning Researches

Received on: 27/05/2023

Revised on: 05/09/2024

Accepted on: 13/11/2024

Research Article

Vol. 21, No. 2, Serial 40

Autumn & Winter

2024-25

pp: 113-128

using SPSS version 22. The data analysis methods employed in this research included correlation and regression analysis.

Findings: The results indicated that the ability to mentalize can predict teaching styles. This finding aligns with the results of studies conducted by Ahmadi, Bagharian Sararoudi, and Mousavi (2019), Bateman et al. (2016), Ismailpour et al. (2012), and Yarmohammadzadeh and Mirshah Jafari (2009). Additionally, the research revealed that defense mechanisms can predict teachers' teaching styles. The results of this hypothesis align with the findings of Ahmadi et al. (2016) and Bateman et al. (2008), both of which support the same direction.

Discussion and Conclusion: In explaining the results mentioned above, it can be stated that mentalizing capacity, as a reflective approach, refers to the ability to understand one's own and others' mental states. This capacity can significantly influence observable behaviors, such as teachers' teaching styles. In fact, high levels of mentalizing ability are closely associated with the capacity to appreciate diverse perspectives. The ability to leverage different viewpoints serves as a clear example of adopting various teaching styles. High levels of mentalizing ability can enhance teachers' communication skills in educational settings by fostering deeper understanding in interpersonal relationships. The ability to mentalize—by fostering self-confidence and recognizing one's own and others' mental capacities—enables teachers to become aware of existing conditions. This understanding of students' mental states can serve as a foundation for developing a dynamic and interactive teaching style. In another explanation of the research, it can be stated that the personality traits, as well as the emotional and psychological factors of the teacher, influence their teaching process, style, and the overall quality of education, as well as their relationships with students. When teachers instruct in the classroom, their psychological traits and personality characteristics, often unconsciously, significantly influence the nature of their behavior, in addition to the skills they have acquired. Now, if teachers do not maintain good mental health and a positive personality while in the classroom, it can negatively impact the efficiency and effectiveness of their teaching activities. Additionally, defense mechanisms stem from the unconscious aspects of an individual's personality and may be employed unconsciously in various situations. In discussing the positive and meaningful relationship between certain defense mechanisms and various teaching styles, it can be stated that this significance suggests individuals are more adept at utilizing defense mechanisms in conjunction with different teaching styles than in isolation. Or, they may employ mature defense mechanisms that significantly impact their performance and interactions with students, as well as their overall psychological well-being. Given the limitations of the current research, it is important to exercise caution when generalizing these findings to other educational levels, genders, and communities, as this study focused specifically on female teachers in Saqqez city. Based on the research results, it is recommended that educational authorities leverage the resources of other professional institutions to facilitate opportunities for in-depth investigations into the psychological and personality issues faced by teachers. Additionally, organizing educational workshops aimed at enhancing self-awareness would be beneficial. Taking action in this area can help improve the personal capabilities of teachers.

Keywords: Mentalization, Defense mechanism, Teaching style, Female teachers.

پیش‌بینی سبک تدریس معلمان براساس توانایی ذهنی‌سازی و مکانیسم‌های دفاعی^۱

DOI: [10.22070/tlr.2024.17680.1423](https://doi.org/10.22070/tlr.2024.17680.1423)

صبا شفائی راد^۱، حسن غریبی^{۲*}، افشین صلاحیان^۳

۱. دانشجوی دکتری روان‌شناسی تربیتی، دانشکده علوم انسانی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد سنتدج، سنتدج، ایران.

Email: saba.shafaeirad@gmail.com

۲. استادیار گروه روان‌شناسی، دانشگاه کردستان، سنتدج، ایران. (نویسنده مسئول)

Email: H.gharibi@uok.ac.ir

۳. استادیار گروه روان‌شناسی، دانشگاه پیام نور، تهران، ایران.

Email: salahian2020@gmail.com

چکیده

مؤلفه‌های متعددی می‌تواند سبک تدریس معلمان را به عنوان عاملی در موقیت حرفة‌ای پیش‌بینی کند. این پژوهش با هدف پیش‌بینی سبک تدریس معلمان براساس توanایی ذهنی‌سازی و سازوکارهای دفاعی آنان انجام گرفته است. روش پژوهش توصیفی‌پیمایشی از نوع همبستگی و جامعه‌آماری نیز معلمان زن شاغل در آموزش و پرورش شهر سقز به تعداد ۴۵۰ نفر بود که از بین آنان با استفاده از جدول مورگان تعداد ۲۱۰ نفر به شیوه نمونه‌گیری تصادفی ساده انتخاب شد. ابزار گردآوری داده‌ها پرسش‌نامه‌های مکانیسم‌های دفاعی (DSQ-40) (آندرز و همکاران، ۱۹۹۳)، توanایی ذهنی‌سازی (دیمیترویچ و همکاران، ۲۰۱۷) و سبک تدریس (گراشا، ۱۹۹۶) بود. داده‌ها با استفاده از نرم‌افزار 22 SPSS تحلیل شد. نتایج نشان می‌دهد توanایی ذهنی‌سازی پیش‌بینی کننده سبک‌های تدریس است. بُعد مرتبط با خود در ذهنی‌سازی غیر از سبک تعاملی با سبک‌های تخصصی، اقتدارگرا، شخصی و تسهیلگری رابطه معنادار دارد. بُعد مرتبط با دیگران در ذهنی‌سازی با همه سبک‌های تدریس رابطه معنادار دارد. بُعد مرتبط با انگیزه برای ذهنی‌سازی غیر از سبک تسهیلگری و تعاملی با سبک‌های تخصصی، اقتدارگرا و شخصی رابطه معنادار دارد. علاوه بر این، نتایج نشان می‌دهد بین سازوکارهای دفاعی و سبک‌های تدریس رابطه وجود دارد؛ به صورتی که می‌توان سبک تدریس معلمان را براساس سازوکارهای دفاعی غالب آنان پیش‌بینی کرد.

واژگان کلیدی: ذهنی‌سازی، سازوکار دفاعی، سبک تدریس، معلمان زن.

تاریخ دریافت: ۱۴۰۲/۰۳/۰۶

تاریخ اصلاحات: ۱۴۰۳/۰۶/۱۵

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۳/۰۸/۲۳

مقاله پژوهشی

Journal of
Training & Learning
Researches
Vol. 21, No. 2, Serial 40
Autumn & Winter
2024-25

دوره ۲۱، شماره ۲، پیاپی ۴۰
پاییز و زمستان ۱۴۰۳
صف: ۱۱۳-۱۲۸

۱. این پژوهش برگفته از پایان‌نامه نویسنده مسئول است.

باعث یادگیری می‌شود و متأثر از ارزش‌ها، نگرش‌ها، باورها و پیشینهٔ فرهنگی و اجتماعی معلمان است [۵]. هنگام تدریس معلم در کلاس، ابعاد فیزیکی کلاس، نوع محیط و تنوع دانش‌آموزان کلاس و فهم دانش آموزان از کلاس، مجموعاً بر معلم اثرگذار می‌شوند تا بکوشند کارایی خویش را افزایش دهند. حال اگر معلمان در کلاس درس، سلامت روانی و شخصیتی کمتری داشته باشند، این امر مزید بر علت می‌شود و بر کارایی و اثربخشی فعالیت‌های آن‌ها را در کلاس تأثیر منفی خواهد داشت [۶]. ازانجاكه سبک تدریس در موفقیت فرایندهای آموزشی بسیار اهمیت دارد، بررسی نقش ویژگی‌های روان‌شناختی و شخصیتی معلمان در کاربست شیوه‌های تدریس و تعامل معلمان ضروری است. به این دلیل که سازوکارهای دفاعی هر فرد نقش تعیین‌کننده‌ای در پیش‌بینی رفتارهای او دارد، انجام مطالعات مرتبط با پیش‌بینی کننده‌های سبک تدریس و اثربخشی معلمان ضروری به نظر می‌رسد.

یکی از متغیرهای مؤثر بر سبک‌های تدریس معلمان، توانایی ذهنی‌سازی است. ذهنی‌سازی یا عملکرد بازتابی عبارت از توانایی فرد در تعبیر حالات ذهنی شامل آرزوها، احساسات، اهداف، خواسته‌ها و نگرش‌ها در خود و دیگری است. مطالعات نشان می‌دهد که این توانایی در متن یک رابطهٔ دلبستگی ایمن شکل می‌گیرد؛ در مقابل گستستگی در روابط دلبستگی، به‌ویژه وقتی با مقایص محیطی و آسیب‌پذیری ژنتیکی همراه می‌شود، با آسیب در ذهنی‌سازی ارتباط دارد. پژوهش‌ها نشان می‌دهد چنین آسیب‌هایی در طیف وسیعی از اختلالات و مشکلات رفتاری مانند اختلال شخصیت مرزی، افسردگی، اختلالات خوردن و سایر اختلالات نقش مهمی بازی می‌کند. این ایده را که فوناگی، بیتمن و همکاران مطرح کرده‌اند، طی دو دههٔ اخیر مطالعات و مداخلات فراوانی را در پی داشته است [۷].

مجموعهٔ وسیعی از شواهد تحقیقاتی نشان می‌دهد که رفتارهای ارتباطی کلامی و غیرکلامی مثبت معلم در کلاس درس و حین تدریس به میزان زیادی بر ادراک

مقدمه

برای درک میزان رشد و پیشرفت دانش آموزان ضروری است به بحث شیوه‌های یاددهی معلمان با عنوان سبک تدریس توجه شود. درواقع سبک تدریس شیوه‌هایی است برای یادگیری، شناخت و تفکر. سبک با توانایی فراگیر برابر نیست، بلکه روشی است که با آن می‌توان توانایی‌های خود را به کار برد. معلم که عنصر اصلی در فرایند تدریس است، برای تدریس مؤثر باید هم‌زمان مجموعه‌ای از دانش‌ها و مهارت‌ها را به‌طور هنرمندانه با یکدیگر ترکیب کند و با به‌کارگیری آن‌ها تدریس اثربخش را طراحی کند و ارائه دهد [۱]. همان گونه که توانایی و سبک فرد در ادارهٔ زندگی بسیار مهم است، بسیاری از افراد معتقدند که سبک معلمان نیز عنصر مهمی در تدریس است. معلمان از مهم‌ترین عناصر سازندهٔ محیط‌های آموزشی و مهم‌ترین عامل برای ایجاد موقعیت مطلوب در تحقق هدف‌های آموزشی و پرورشی هستند. معلم است که می‌تواند حتی نقص کتاب‌های درسی و کمبود امکانات آموزشی را جبران کند یا بر عکس، بهترین موقعیت و موضوع تدریس را به‌دلیل ناتوانایی اش در ایجاد ارتباط عاطفی مطلوب به محیطی غیرفعال و غیرجداب تبدیل کند [۲]. نقش معلم و سبک تدریس او در فرایند اجرای تدریس، از مهم‌ترین عوامل تأثیرگذار بر فرایند یادگیری دانش آموزان در نظر گرفته می‌شود؛ همان‌گونه که داگلاس^۱ می‌گوید مهم‌ترین عامل در یادگیری دانش‌آموزان، تدریس معلم و سبک و روشی است که او برای بیان محتوای آموزشی به کار می‌برد [۳].

سبک تدریس معلم عبارت است از ویژگی‌های متمایزی که معلم در موقعیت تدریس نشان می‌دهد و از موقعیتی به موقعیت دیگر بدون توجه به محتوا پایدار می‌ماند [۴]. سبک تدریس یا آموزش معلم، روش شناخته شده‌ای است که معلم با آن وظایف یادگیری را مشخص و فرایند تدریس را هدایت می‌کند و می‌توان آن را رجحان و تمایل به سمت رفتاری در نظر گرفت که

1 . Dagllas

آمده‌ایم. ذهنی‌سازی کلیدی برای خودمراقبتی و خودگردانی است و باعث می‌شود که ما درگیر در روابط متقابل و پایدار باشیم [۱۰]. در دیدگاه فوناگی این مسئله مطرح می‌شود که توانایی تنظیم هیجان و توانایی تعديل حالت‌های عاطفی با توانایی فرد در ذهنی‌سازی مرتبط است [۱۱].

از طرفی دیگر سبک تدریس، بیان کننده خصوصیات شخصی و رفتاری غالب بادوام معلم است که در کنار رهبری و مدیریت کلاس خود، آن را آشکار می‌سازد. به بیان دیگر سبک تدریس نشان‌دهنده خصوصیات و ویژگی‌های بادوام معلم و مشخص کننده نوع رفتار وی در کلاس است [۱۲]. پژوهش‌ها نشان می‌دهد رابطه معناداری بین سبک تدریس با سبک تفکر و روحیه پژوهشگری معلمان وجود دارد [۱۳]. معلمان نگرش‌ها و جهت‌گیری‌های متفاوتی برای تدریس دارند. پژوهش‌ها نشان می‌دهد که سبک‌های تدریس و انگیزش و انعطاف پذیری آنان تحت تأثیر شخصیت و نظام ذهنی معلمان است [۱۴]. پژوهشی دیگر حکایت از آن دارد که مدل عقلانی تدریس با تأکید بر قوای شناختی رویکردی تک بعدی به پژوهش دانش آموز اتخاذ کرده است [۱۵]. در مقابل، مدل تدریس ضمنی با ماهیت زمینه‌ای و الگوگریز خود در عوض دانش گزاره‌ای و متون درسی به موجب درک شهودی و بهره‌گیری از زبان ضمنی موجب آشنایی با ارزش‌ها و ایجاد همدلی میان آموزگار و دانش آموز می‌شود. بنا بر نتایج یک پژوهش، معلمانی که از میزان صلاحیت حرفة‌ای عالی برخوردارند و در کنار آن حس وظیفه‌شناسی قوی دارند، به‌طور معنی‌داری میزان اثربخشی بیشتری دارند [۱۶]. سبک‌های تدریس معلمان نقش عمده‌ای در فرم دادن ادراک فرآگیران نسبت به معلم و کلاس دارند [۱۷]. سطوح بالای مشارکت دانش آموزان در آموزش و سبک تدریس معلم، دلیل قابل اعتمادی برای رضایت از یادگیری، نتایج تحصیلی مثبت، پشتکار و میزان اعتماد به مدرسه هستند [۱۸، ۱۹].

[۲۰]

یکی دیگر از متغیرهای مرتبط با سبک تدریس که در

دانش آموزان و انگیزه آنان و همچنین عملکرد حرفه‌ای معلم تأثیر می‌گذارد [۸]. فوناگی و همکاران مفهوم جدیدی را با عنوان ذهنی‌سازی مطرح کرده‌اند و در تحلیل روابط بین فردی و موقعیت‌های تعاملی برای توانایی ذهنی‌سازی اهمیت زیادی قائل هستند. ذهنی‌سازی هم نوعی انعکاس خود و هم نوعی مؤلفه بین فردی است. این ترکیب برای کودک ظرفیتی ایجاد می‌کند تا واقعیت درونی را از بیرونی تشخیص دهد و بتواند فرایندهای ذهنی و هیجانی درون‌روانی را از تعاملات بین فردی متمایز کند. از این منظر تجربه نوزاد از خود و توانایی او در فهم حالت‌های درونی خویش مانند احساسات، باورها، خواسته‌ها و دیگر حالت‌های درونی تنها یک رسش ژنتیک نیست، بلکه ساختاری است که از نوزادی تا کودکی رشد می‌کند و تحول آن به تعامل با ذهن بالغانه‌تری (مراقب) بستگی دارد که حاضر و انعکاس‌دهنده است. این اصطلاح از کار با مصاحبه دلبستگی بزرگ‌سالان برای سنجش سطوح ایمنی عاطفی افراد در کودکی استخراج شده است. آن‌ها یک فرمول‌بندی جدید از دیدگاه دلبستگی ارائه می‌دهند. به نظر آن‌ها هدف اصلی دلبستگی این است که از طریق توانایی ذهنی‌سازی، یک سیستم در فرد ایجاد کند. آن‌ها برای حالت‌های خودبازنمایی معتقدند که توانایی ذهنی‌سازی یک تعیین‌کننده کلیدی در سازماندهی به خود و رشد توانایی تنظیم هیجان است. این توانایی که فوناگی به آن عملکرد بازتابی یا ذهنی‌سازی می‌گوید، عبارت است از توانایی کودک در فهم حالت‌های درونی مانند احساسات، باورها، خواسته‌ها و دیگر حالت‌های درونی در خود و دیگران [۹].

ذهنی‌سازی به‌طور ضمنی و صریح، پایه‌ای از خودآگاهی و حس هویت است و اساس روابط معنادار و پایدار را تشکیل می‌دهد. وقتی ما خودبه‌خود فکر می‌کنیم، نمی‌توانیم کمک یا همدلی کنیم، یعنی اینکه خودمان را در جای دیگران قرار می‌دهیم و چیزها را از دیدگاه آن‌ها می‌بینیم. درحالی که در حال همدلی هستیم، خودآگاهی را حفظ می‌کنیم، حس می‌کنیم که از کجا

روش پژوهش

پژوهش حاضر از منظر هدف، کاربردی است. همچنین از لحاظ روش، به صورت توصیفی است و از میان انواع پژوهش‌های توصیفی، در زمرة پژوهش‌های همبستگی است. جامعه آماری پژوهش حاضر عبارت از تمامی معلمان زن شاغل در آموزش و پرورش شهرستان سقز است که در سال تحصیلی ۱۴۰۲-۱۴۰۱ ۱۴۰۲ مشغول به تدریس بودند و بنا بر آمار گرفته شده از کارشناس اداره مذکور، شامل ۴۵۰ نفر بود که با توجه به حجم جامعه آماری و براساس جدول مورگان ۲۱۰ نفر به روش نمونه گیری تصادفی ساده انتخاب شدند.

ابزارهای اندازه‌گیری

پرسش نامه ذهنی‌سازی (دیمیتریویچ و همکاران ۲۰۱۷): پرسش نامه ذهنی‌سازی دیمیتریویچ و همکاران در سال ۲۰۱۷ طراحی شد و شامل ۲۸ سؤال بود. پرسش نامه ذهنی‌سازی در یک طیف لیکرت پنج‌گزینه‌ای از کاملاً غلط (نمره یک) تا کاملاً درست (نمره پنج) تشکیل شده است. پرسش نامه ذهنی‌سازی دیمیتریویچ دارای سه زیرمقیاس ذهنی‌سازی مرتبط با خود، ذهنی‌سازی مرتبط با دیگران و انگیزه برای ذهنی‌سازی و یک مقیاس کلی است. در پژوهشی بهمنظور بررسی روایی این پرسش نامه ضریب همبستگی ذهنی‌سازی را با متغیرهای هوش هیجانی و همدلی با پرسش نامه پنج‌عاملی نئو ارتباط دارد. همچنین آلفای کرونباخ برای هر سه زیرمقیاس و نمره کل بین ۰/۷۶ تا ۰/۷۹، گزارش شده است. در پژوهش حاضر آلفای کرونباخ برای زیرمقیاس ذهنی‌سازی مرتبط با خود ۰/۷۶، ذهنی‌سازی مرتبط با دیگران ۰/۸۳ و انگیزه برای ذهنی‌سازی ۰/۷۹ و کل ذهنی‌سازی ۰/۸۰ به دست آمد. در پژوهش حاضر روایی صوری این ابزار هم تأیید شده است [۲۳].

پژوهش حاضر بررسی شده است، سازوکارهای دفاعی معلمان است. مکانیسم‌های دفاعی فرایندهای ناهشیار درون‌روانی هستند که وظيفة محافظت از خود را در مقابل موقعیت‌های تهدیدآمیز یا استرس‌زا برعهده دارد. آن‌ها از طریق اجتناب از اضطراب یا شیوه‌ای خاص از مواجهه با اضطراب شرایط روانی را سازمان و بقا می‌بخشند. بنابراین تلاش‌هایی را در رویارویی با تعارض روانی انجام می‌دهند و می‌توانند رفتارهای مقابله‌ای را تسهیل کنند، ولی استفاده به شیوه‌ای نامناسب از آن‌ها (همچون انکار، فرافکنی، جایه‌جایی، انزوا)، می‌تواند رشد روانی را مختل کند و از پاسخ‌های مقابله‌ای مفید جلوگیری به عمل آورد [۲۱]. به بیان دیگر عکس العمل سازی جریان جایگزین کردن واکنش متضاد به جاری واکنشی است که اضطراب‌آور و ناکامی‌زاست. مکانیسم‌های دفاعی در حقیقت تحریف‌کننده واقعیت هستند و میزان تحریف واقعیت در دفاع‌های رشدنایافته و روان آزرده بیشتر از دفاع‌های رشدیافته است. هرچه میزان تحریف شناختی یک دفاع بیشتر باشد، به دنبال آن از میزان آگاهی هوشیارانه کاسته می‌شود و درنتیجه تلاش کمتری برای مقابله با تحریف شناختی انجام می‌شود؛ بنابراین مکانیسم‌های دفاعی شناخت آگاهانه‌ما را از تعارض‌هاییمان کم می‌کنند و بر احساسات متعارض با باورهای ما تأثیرگذارند؛ از این‌رو مکانیسم‌های دفاعی خصوصاً مکانیسم‌هایی که رشدنایافته‌ترند، مانعی برای درک واقعیت در فرد می‌شود و امکان دفاع منطقی و مؤثر را از وی سلب می‌کند و ظرفیت بینشی و خوداکتشافی فرد را کاهش می‌دهد [۲۲]. با وجود اینکه تحقیقات مهم و اثرگذاری در حوزه شناسایی عوامل پیش‌بینی کننده سبک‌های تدریس معلمان انجام گرفته است، تاکنون نقش توانایی ذهنی‌سازی و مکانیسم‌های دفاعی به طور مشخص بررسی نشده است. بنابراین این پژوهش با هدف پیش‌بینی سبک‌های تدریس معلمان براساس توانایی ذهنی‌سازی و مکانیسم‌های دفاعی آنان انجام شده است.

حاضر مقدار آلفای کرونباخ و پایایی ترکیبی متغیرهای پژوهش و مؤلفه‌های آن‌ها ۰/۸ و مقدار روایی ۰/۵ بوده است؛ بنابراین پایایی و روایی پژوهش تأیید می‌شود.

پرسشنامه سبک تدریس گراشا (۱۹۹۶): پرسشنامه مذکور یک ابزار خودگزارش‌دهی است که حاوی پنج سبک تدریس مدل، تسهیل‌گری، تخصصی، اقتدارگرای تعاملی است. هر سبک دارای گوییه‌هایی است و هریک از گوییه‌ها بر پایه یک مقیاس پنج درجه‌ای لیکرت با درجه‌های کاملاً موافق (با نمره ۵) تا کاملاً مخالف (با نمره ۱) ساخته شده‌اند و پاسخ‌دهنده یکی از درجه‌ها را برای پاسخ خود به هر گوییه انتخاب می‌کند. روش نمره دهی این پرسشنامه به این صورت است که مجموع نمره پاسخ‌دهنده در هر سبک جمع می‌شود و سپس سبکی که نمره پاسخ‌دهنده در آن بیشتر است، سبک تدریس غالب پاسخ‌دهنده محسوب می‌شود؛ برای مثال سؤال ۲۳ پرسشنامه به این صورت است که من معمولاً به دانشجویان نشان می‌دهم که چگونه از اصول و مفاهیم مختلف استفاده کنم [۲۴]. در پژوهش حاضر برای سنجش پایایی این پرسشنامه از روش آلفای کرونباخ استفاده شده که مقدار آن محاسبه شده است. در پژوهش حاضر روایی صوری ابزار تأیید شد و آلفای کرونباخ هریک از مؤلفه‌های پرسشنامه سبک تدریس گراشا برای بررسی پایایی پرسشنامه استفاده شد که به ترتیب مدل شخصی ۷۴٪، تسهیل‌گری ۸۱٪، تخصصی ۸۶٪، اقتدارگرای ۸۶٪ و تعاملی ۸۱٪ محاسبه شده است.

روش تجزیه و تحلیل داده‌های این پژوهش، همبستگی و رگرسیون بود که به صورت خلاصه در یافته‌ها آمده است.

یافته‌ها

قبل از پرداختن به نتایج آمار استنباطی بررسی شاخص‌های توصیفی متغیرها به شرح زیر ارائه می‌شود.

پرسشنامه سبک‌های دفاعی: پرسشنامه سبک‌های دفاعی^۱ (DSQ-40) را آندرز و همکاران در سال ۱۹۹۳ تنظیم کردند. این پرسشنامه براساس پرسشنامه اولیه باند و همکاران که در ۱۹۸۳ تهیه شده بود، تحول یافت. ۲۰ مکانیزم دفاعی را در ۳ عامل رشدیابقه، رشدناپایافته و روان آزره‌دار از یکدیگر بازشناسی و تفکیک کرده است. مقیاس نمره‌گذاری به صورت لیکرت است که فرد در پاسخ به هر سؤال، میزان موافقت خود را در یک مقیاس ۹ درجه‌ای اعلام می‌کند (کاملاً موافق = ۹ تا کاملاً مخالف = ۱). فرد در هریک از مکانیزم‌های دفاعی نمره‌ای بین ۲ تا ۱۸ به دست می‌آورد. در هر کدام از مکانیزم‌های دفاعی که نمره فرد از ۱۰ بیشتر شود، به معنی استفاده فرد از آن مکانیزم است و در سبک‌های کلی میانگین نمرات فرد در هر سبک مشخص شده و با نمره میانگین فرد در سبک‌های دیگر مقایسه می‌شود.

فردی دارای سبک دفاعی است که بیشترین میانگین را داشته باشد. این پرسشنامه در کشورهایی چون ژاپن، فرانسه، برزیل، پرتغال و ایران ارزیابی شده است. نتایج مطالعات در ژاپن نشان داد که این ابزار دارای روایی هم‌زمان با پرسشنامه شخصی مادزلی است. در فرانسه و برزیل و پرتغال نیز مشخص شد که این پرسشنامه ابزار مفید و سودمندی به شمار می‌رود و از روایی و اعتبار مطلوبی برخوردار است [۲۱]. پرسشنامه سبک‌های دفاعی در ایران نیز بررسی و هنچاریابی شده است [۲۲]. مراحل هنچاریابی به‌طورکلی بعد از برگرداندن پرسشنامه به زبان فارسی و رفع نواقص آن به لحاظ ادبی در دو بخش روایی و اعتبار پیگیری شد. بنا بر یافته های مربوط به روایی محتواهی، روایی هم‌زمان و روایی سازه، مشخص شد که این پرسشنامه همانند نسخه اصلی از روایی مطلوبی برخوردار است [۲۱]. پایایی پژوهش با آلفای کرونباخ و پایایی ترکیبی و روایی پژوهش با AVE بررسی شده است، برای تأیید آلفای کرونباخ و پایایی باید مقدار آن‌ها از ۰/۷ بیشتر و برای تأیید روایی مقدار آن بالاتر از ۰/۴ باشد. در پژوهش

1. Defense Style Questionnaire

جدول ۱. میانگین و انحراف استاندارد متغیرهای تحقیق

متغیرها	میانگین	انحراف استاندارد
توانایی ذهنی‌سازی	۳.۵۵۶	۰.۳۷۵
	۳.۷۷۱	۰.۴۵۱
	۳.۵۷۹	۰.۳۸۲
	۳.۸۳۱	۰.۲۵۱
سبک‌های تدریس	۳.۹۸۸	۰.۴۰۳
	۳.۹۷۷	۰.۴۱۰
	۳.۹۳۲	۰.۴۳۹
	۳.۹۰۶	۰.۴۸۱
رشدنایافته	۶.۶۰۲	۱.۰۸۵
	۳.۰۶۹	۱.۵۰۵
	۲.۶۶۶	۱.۸۱۵
	۴.۸۰۹	۲.۰۶۶
mekanizmehai dafayi	۴.۵۰۲	۱.۳۳۵
	۴.۸۸۸	۲.۳۹۳
	۴.۷۸۵	۱.۳۲۳
	۴.۱۵۰	۱.۷۲۲
رشدیافته	۴.۷۲۶	۰.۸۱۷
	۴.۲۲۶	۲.۲۰۶
	۳.۸۴۵	۲.۴۵۶
	۳.۱۷۱	۱.۶۹۶
روان آزده	۴.۲۰۰	۱.۴۱۱
	۵.۷۲۳	۱.۷۹۹
	۴.۲۱۱	۲.۲۰۴
	۷.۱۶۶	۱.۳۱۷
روان آزده	۷.۳۹۲	۱.۳۵۱
	۵.۶۰۷	۲.۳۰۱
	۵.۷۸۵	۲.۱۱۲
	۶.۴۰۹	۱.۴۰۹

بررسی فرضیه‌های پژوهش

رد می‌شود.

مطابق نتایج جدول ۳، ضرایب استاندارد رگرسیونی حاکی از این است که مؤلفه‌های توانایی ذهنی‌سازی می‌توانند سبک‌های تدریس معلمان را پیش‌بینی کنند. براین اساس فرضیه پژوهش تأیید می‌شود.

فرضیه اول: توانایی ذهنی‌سازی می‌تواند سبک تدریس معلمان را پیش‌بینی کند.

با توجه به مقدار آماره F جدول تحلیل واریانس با درجه آزادی (۵ و ۲۰۴) فرض صفر مبنی بر بی‌تأثیر بودن مؤلفه‌های توانایی ذهنی‌سازی بر سبک تدریس معلمان

جدول ۲. تحلیل واریانس توانایی ذهنی‌سازی با سبک تدریس معلمان

سطح معناداری	آماره فیشر	میانگین مجموع مربعات	درجه آزادی	مجموع مربعات	مدل
۰.۰۰۱*	۱۹.۸۲۴	۱.۹۲۷	۵	۹.۶۳۷	منبع تغییرات رگرسیونی
		۰.۰۹۷	۲۰۴	۱۹.۸۳۳	منبع تغییرات خطأ
۰.۰۰۱*	۱۲۹.۷۵۵	۶.۴۷۲	۵	۳۲.۳۵۸	منبع تغییرات رگرسیونی
		۰.۰۵۰	۲۰۴	۱۰.۱۷۵	منبع تغییرات خطأ
۰.۰۰۱*	۱۲.۶۱۰	۱.۴۲۱	۵	۷.۱۲۲	منبع تغییرات رگرسیونی
		۰.۱۱۵	۲۰۴	۲۳.۴۱۴	منبع تغییرات خطأ

جدول ۳. ضرایب مدل رگرسیون توانایی ذهنی‌سازی با سبک تدریس معلمان

سطح معناداری	t	ضرایب استاندارد شده		ضرایب استاندارد نشده		ابعاد
		Beta	خطای معیار	بُتا	خطای معیار	
۰.۰۰۱*	-۴.۶۴۰	-۰.۴۹۵	۰.۱۵۹	-۰.۷۴۰	تخصصی	توانایی ذهنی‌سازی (مرتبط با خود)
۰.۰۰۱*	۵.۶۸۳	۱.۱۰۸	۰.۱۸۱	۱.۰۳۰	افکارگرا	
۰.۰۰۱*	-۳.۵۲۷	-۰.۶۶۳	۰.۱۷۲	-۰.۶۰۷	شخصی	
۰.۰۱۹*	۲.۳۶۴	۰.۲۶۵	۰.۰۹۶	۰.۲۲۷	تسهیلگری	
۰.۱۲۰	۱.۵۶۱	۰.۱۳۹	۰.۰۶۹	۰.۱۰۸	تعاملی	
۰.۰۰۱*	-۱۶.۰۳۴	-۱.۰۲۱	۰.۱۱۴	-۱.۸۳۱	تخصصی	توانایی ذهنی‌سازی (مرتبط با دیگران)
۰.۰۰۱*	۱۰.۷۲۹	۱.۲۴۸	۰.۱۳۰	۱.۳۹۳	افکارگرا	
۰.۰۰۱*	-۳.۷۸۰	-۰.۴۲۴	۰.۱۲۳	-۰.۴۶۶	شخصی	
۰.۰۰۱*	۷.۷۹۵	۰.۰۱۵	۰.۰۶۹	۰.۰۲۸	تسهیلگری	
۰.۰۰۱*	-۶.۰۳۵	۰.۳۴۷	۰.۰۵۰	-۰.۳۲۵	تعاملی	
۰.۰۰۱*	-۳.۶۹۸	-۰.۴۲۱	۰.۱۷۳	-۰.۶۴۰	تخصصی	توانایی ذهنی‌سازی (انگیزه برای ذهنی‌سازی)
۰.۰۰۱*	۶.۰۰۵	۱.۲۵۰	۰.۱۹۷	۱.۱۸۳	افکارگرا	
۰.۰۰۱*	-۳.۹۶۳	-۰.۷۹۶	۰.۱۸۷	-۰.۷۴۱	شخصی	
۰.۳۰۲	۱.۰۳۵	۰.۱۲۴	۰.۱۰۴	۰.۱۰۸	تسهیلگری	
۰.۹۰۶	-۰.۰۵۰	-۰.۰۰۵	۰.۰۷۵	-۰.۰۰۴	تعاملی	

فرضیه دوم: مکانیسم‌های دفاعی می‌توانند سبک می‌شود.

تدریس معلمان را پیش‌بینی کند.

مطابق نتایج جدول ۵، ضرایب استاندارد رگرسیونی نشان می‌دهد که مؤلفه‌های مکانیسم‌های دفاعی قابلیت پیش‌بینی سبک‌های تدریس معلمان را دارند. بر این اساس فرضیه پژوهش تأیید می‌شود.

با توجه به مقدار آماره F جدول تحلیل واریانس با درجه آزادی (۵ و ۲۰۴) فرض صفر مبنی بر بی‌تأثیر بودن مکانیزم‌های دفاعی بر سبک‌های تدریس معلمان رد

جدول ۴. تحلیل واریانس مکانیزم‌های دفاعی و سبک تدریس معلمان

سطح معنی‌داری	آماره فیشر	میانگین مجموع مربعات	درجه آزادی	مجموع مربعات	مدل	
۰.۰۰۱**	۵۳۹.۹۳۱	۴۵.۷۵۲	۵	۲۲۸.۷۶۲	منبع تغییرات رگرسیونی	دلیل تراشی
		۰.۰۸۵	۲۰۴	۱۷.۲۸۶	منبع تغییرات خطأ	
۰.۰۰۱**	۱۱۶.۹۹۶	۷۰.۲۵۱	۵	۳۵۱.۲۵۶	منبع تغییرات رگرسیونی	فرافکنی
		۰.۶۰۰	۲۰۴	۱۲۲.۴۹۳	منبع تغییرات خطأ	
۰.۰۰۱**	۹۷.۷۶۴۲	۹۷.۲۱۳	۵	۴۸۶.۰۶۳	منبع تغییرات رگرسیونی	انکار
		۰.۹۹۶	۲۰۴	۲۰۳.۱۰۳	منبع تغییرات خطأ	
۰.۰۰۱**	۲۱۸.۳۳۷	۱۷۵.۱۹۹	۵	۸۷۵.۹۹۶	منبع تغییرات رگرسیونی	همه‌کارتوانی
		۰.۰۸۰	۲۰۴	۱۶.۳۸۵	منبع تغییرات خطأ	
۰.۰۰۱**	۸۳۸.۸۹۷	۵۰.۱۵۷	۵	۲۵۰.۷۸۷	منبع تغییرات رگرسیونی	ناارزنهاده‌سازی
		۰.۵۹۸	۲۰۴	۱۲۱.۹۶۱	منبع تغییرات خطأ	
۰.۰۰۱**	۱۰۸.۱۴۰	۱۷۳.۹۱۰	۵	۸۶۹.۵۴۹	منبع تغییرات رگرسیونی	گذرا به عمل
		۱.۶۰۸	۲۰۴	۳۲۸.۰۷۱	منبع تغییرات خطأ	
۰.۰۰۱**	۶۲.۱۸۰	۴۴.۱۸۱	۵	۲۲۰.۹۰۷	منبع تغییرات رگرسیونی	بدنی‌سازی
		۰.۷۱۱	۲۰۴	۱۴۴.۹۵۰	منبع تغییرات خطأ	
۰.۰۰۱**	۲۶.۰۳۵	۴۸.۸۶۷	۵	۲۴۴.۳۳۵	منبع تغییرات رگرسیونی	خيال‌پردازی اوتيستيک
		۱.۸۴۲	۲۰۴	۳۷۵.۶۹۰	منبع تغییرات خطأ	
۰.۰۰۱**	۱۵.۰۶۱	۷.۵۲۲	۵	۳۷.۶۱۲	منبع تغییرات رگرسیونی	لايه‌سازی
		۰.۴۹۹	۲۰۴	۱۰۱.۸۹۳	منبع تغییرات خطأ	
۰.۰۰۱**	۱۰۹.۷۰۰	۱۴۸.۳۳۳	۵	۰.۷۴۱.۶۶۴	منبع تغییرات رگرسیونی	پرخاشگری منفعانه
		۱.۳۵۲	۲۰۴	۲۷۵.۸۴۲	منبع تغییرات خطأ	
۰.۰۰۱**	۱۰۳.۱۶۰	۱۸۰.۶۸۳	۵	۹۰۳.۴۱۷	منبع تغییرات رگرسیونی	جابه‌جایی
		۱.۷۵۱	۲۰۴	۳۵۷.۳۰۴	منبع تغییرات خطأ	

رشد نایافته

ادامه جدول ۴. تحلیل واریانس مکانیزم‌های دفاعی و سبک تدریس معلمان

سطح معنی‌داری	آماره فیشر	میانگین مجموع مربعات	درجه آزادی	مجموع مربعات	مدل	
***	۳۴.۶۵۴	۵۰.۲۸۱	۵	۲۷۶.۴۰۶	منع تغییرات رگرسیونی	مجازاً‌سازی
		۱.۰۹۵	۲۰۴	۳۲۵.۴۲۳	منع تغییرات خطأ	
***	۵۲۰.۲۰۷	۷۷.۱۶۸	۵	۳۸۵.۸۳۹	منع تغییرات رگرسیونی	فرونشانی
		۰.۱۴۸	۲۰۴	۳۰.۲۶۱	منع تغییرات خطأ	
***	۷۷.۰۹۴	۸۸.۶۷۲	۵	۴۶۳.۳۵۸	منع تغییرات رگرسیونی	والایش
		۱.۱۴۳	۲۰۴	۲۳۳.۱۲۳	منع تغییرات خطأ	
***	۴۶۱.۷۱۷	۴۸۶.۶۶۹	۵	۹۳۳.۳۴۵	منع تغییرات رگرسیونی	شوخ‌طبعی
		۰.۴۰۴	۲۰۴	۸۲.۴۷۶	منع تغییرات خطأ	
***	۴۱۱.۳۳۶	۶۵.۹۸۶	۵	۳۲۹.۹۴۰	منع تغییرات رگرسیونی	پیشاپیش‌نگری
		۰.۱۶۰	۲۰۴	۳۲.۲۷۶	منع تغییرات خطأ	
***	۲۸.۸۳۷	۳۱.۶۲۵	۵	۱۵۸.۱۲۳	منع تغییرات رگرسیونی	دیگردوستی کاذب
		۱.۰۹۷	۲۰۴	۲۲۳.۷۱۶	منع تغییرات خطأ	
***	۳۶۹.۳۷۴	۲۱۹.۰۴۶	۵	۱۰۹۰.۲۳۱	منع تغییرات رگرسیونی	تشکل واکنشی
		۰.۰۵۹	۲۰۴	۱۲.۱۰۹	منع تغییرات خطأ	
***	۱۴۶.۹۸۳	۱۴۶.۰۳۵	۵	۷۳۰.۱۷۳	منع تغییرات رگرسیونی	عقلانی‌سازی
		۰.۹۹۴	۲۰۴	۲۰۲.۶۸۴	منع تغییرات خطأ	
***	۳۰۰.۴۶۲	۷۳.۱۴۸	۵	۳۶۵.۷۴۲	منع تغییرات رگرسیونی	ابطال
		۰.۲۴۳	۲۰۴	۴۹.۶۶۴	منع تغییرات خطأ	

جدول ۵. ضرایب مدل رگرسیون مکانیزم‌های دفاعی و سبک تدریس معلمان

سطح معناداری	T	ضرایب استاندارد شده		ابعاد		
		Beta	خطای معیار	بُتا		
۰.۲۶۶	۱.۱۱۵	۰.۰۳۸	۰.۱۴۹	۰.۱۶۶	شخصی	دلیل تراشی
***	-۳.۲۵۸	-۰.۲۰۵	۰.۱۶۹	-۰.۰۵۵۲	اقتدارگرا	
***	-۱۲.۹۰۸	-۰.۷۸۴	۰.۱۶۱	-۲.۰۷۴	شخصی	
***	۲۹.۱۲۵	۱.۰۵۶	۰.۰۹۰	۲.۶۰۷	تسهیلگری	
***	۳.۱۰۳	۰.۰۸۹	۰.۰۶۵	۰.۲۰۱	تعاملی	

ادامه جدول ۵. ضرایب مدل رگرسیون مکانیزم‌های دفاعی و سبک تدریس معلمان

سطح معناداری	T	ضرایب استاندارد شده		ضرایب استاندارد نشده		بعاد
		Beta	خطای معیار	بتا		
۰.۰۰۱**	۱۳.۰۲۸	۰.۸۹۵	۰.۳۹۶	۰.۳۵۹	تخصصی	فرافکنی
۰.۰۰۱**	-۱۳.۰۳۶	-۱.۵۷۶	۰.۴۰۱	-۵.۸۷۴	اقندارگرا	
۰.۰۰۱**	۱۹.۲۰۲	۲.۲۳۸	۰.۴۲۸	۸.۲۱۴	شخصی	
۰.۰۰۱**	۱۸.۹۷۶	-۱.۳۲۰	۰.۲۳۸	-۴.۵۲۲	تسهیلگری	
۰.۰۰۱**	۷.۴۹۹	۰.۳۵۸	۰.۱۷۳	۱.۱۲۱	تعاملی	
۰.۰۰۱**	۷.۲۹۸	۰.۴۴۵	۰.۵۱۰	۳.۲۱۳	تخصصی	انکار
۰.۰۷۲	-۱.۸۰۸	-۰.۲۳۳	۰.۵۸۰	-۱.۰۴۹	اقندارگرا	
۰.۰۶۰	۱.۸۹۱	۰.۲۳۵	۰.۵۵۱	۱.۰۴۲	شخصی	
۰.۰۰۱**	-۱۸.۲۲۹	-۱.۳۵۳	۰.۳۰۷	-۰.۵۹۳	تسهیلگری	
۰.۰۰۱**	۱۲.۴۹۵	۰.۷۳۵	۰.۲۲۲	۲.۷۷۶	تعاملی	
۰.۰۰۱**	-۴۸.۱۰۹	-۰.۸۴۸	۰.۱۴۰	-۶.۹۷۱	تخصصی	همه کارتوانی
۰.۰۰۱**	۷۶.۲۰۷	۲.۴۵۵	۰.۱۶۵	۱۲.۵۶۰	اقنendarگرا	
۰.۰۰۱**	-۹۱.۲۳۶	-۲.۸۳۴	۰.۱۰۶	-۱۴.۲۷۴	شخصی	
۰.۰۰۱**	۱۷.۱۰۷	۰.۳۱۷	۰.۰۸۷	۱.۴۹۱	تسهیلگری	
۰.۰۰۱**	۲۰.۸۰۲	۰.۳۰۶	۰.۰۶۳	۱.۳۱۳	تعاملی	
۰.۰۰۱**	-۱۳.۴۹۴	-۱.۰۰۴	۰.۳۹۵	-۰.۳۳۴	تخصصی	رشدناپایافته
۰.۰۰۱**	۱۰.۳۴۹	۱.۴۰۷	۰.۴۵۰	۴.۶۵۴	اقنendarگرا	
۰.۰۰۱**	-۹.۰۷۵	-۱.۱۹۰	۰.۴۲۷	-۳.۸۷۴	شخصی	
۰.۰۰۱**	۱۰.۳۵۰	۰.۸۱۰	۰.۲۲۸	۲.۴۶۱	تسهیلگری	
۰.۱۰۲	۱.۶۴۲	۰.۱۰۲	۰.۱۷۲	۰.۲۸۳	تعاملی	
۰.۰۰۱**	-۹.۳۲۱	-۰.۶۳۵	۰.۶۴۸	-۶.۰۴۳	تخصصی	نارزنده‌سازی
۰.۰۰۱**	۱۲.۷۶۵	۱.۵۸۸	۰.۷۳۷	۹.۴۱۴	اقنendarگرا	
۰.۰۰۱**	-۷.۰۳۰	-۰.۸۴۳	۰.۷۰۰	-۴.۹۲۱	شخصی	
۰.۰۰۱**	۱۰.۲۳۸	۰.۷۳۳	۰.۳۹۰	۳.۹۹۳	تسهیلگری	
۰.۰۰۱**	-۱۱.۷۹۴	-۰.۶۶۹	۰.۲۸۲	-۳.۳۳۰	تعاملی	
۰.۰۶۸	-۱.۸۳۶	-۰.۱۰۰	۰.۴۳۱	-۰.۷۹۱	تخصصی	گذرا به عمل
۰.۰۰۱**	-۶.۴۲۹	-۰.۹۶۲	۰.۴۹۰	-۳.۱۵۲	اقنendarگرا	
۰.۰۰۱**	۴.۰۷۱	۰.۶۶۰	۰.۴۶۰	۲.۱۲۷	شخصی	
۰.۰۰۱**	۶.۶۴۰	۰.۵۷۲	۰.۲۰۹	۱.۷۲۱	تسهیلگری	
۰.۸۹۳	-۰.۱۳۴	-۰.۰۰۹	۰.۱۸۸	-۰.۰۲۵	تعاملی	

ادامه جدول ۵. ضرایب مدل رگرسیون مکانیزم‌های دفاعی و سبک تدریس معلمان

سطح معناداری	T	ضرایب استاندارد شده		ضرایب استاندارد نشده		بعاد
		Beta	خطای معیار	بتا		
۰.۰۰۶**	-۲.۷۹۰	-۰.۲۸۳	۰.۶۹۴	-۱.۹۳۶	شخصی	خیال‌پردازی اوپتیستیک
۰.۰۶۵	۱.۸۵۷	۰.۳۴۴	۰.۷۸۹	۱.۴۶۵	اقندرارگرا	
۰.۰۰۱**	-۴.۰۹۷	-۰.۷۳۱	۰.۷۴۹	-۳.۰۶۹	شخصی	
۰.۳۳۶	۰.۹۶۵	۰.۱۰۳	۰.۶۱۷	۰.۴۰۳	تسهیلگری	
۰.۰۰۱**	-۳.۸۰۷	-۰.۳۲۱	۰.۳۰۲	-۱.۱۵۰	تعاملی	
۰.۰۰۱**	-۳.۲۴۲	-۰.۳۶۱	۰.۳۶۱	-۱.۱۷۱	شخصی	
۰.۱۵۸	۱.۴۱۸	۰.۲۸۸	۰.۴۱۱	۰.۵۸۳	اقندرارگرا	
۰.۱۸۳	۱.۳۳۷	۰.۲۶۲	۰.۳۹۰	۰.۰۲۲	شخصی	
۰.۷۸۵	۰.۲۷۳	۰.۰۳۲	۰.۲۱۷	۰.۰۰۹	تسهیلگری	
۰.۶۴۷	-۰.۴۵۹	-۰.۰۴۳	۰.۱۰۷	-۰.۰۷۲	تعاملی	
۰.۰۰۱**	۱۳.۸۲۹	۰.۹۳۷	۰.۰۹۴	۸.۲۲۱	شخصی	پرخاشگری منفعانه
۰.۰۰۱**	-۱۳.۰۵۶	-۱.۶۱۶	۰.۷۷۶	-۸.۸۲۸	اقندرارگرا	
۰.۰۰۱**	۱۴.۲۶۳	۱.۷۰۲	۰.۶۴۲	۹.۱۵۶	شخصی	
۰.۰۰۱**	۴.۱۲۵	۰.۲۹۴	۰.۳۵۸	۱.۴۷۵	تسهیلگری	
۰.۰۰۱**	-۵.۷۲۳	-۰.۳۲۳	۰.۲۰۹	-۱.۴۸۲	تعاملی	
۰.۰۰۱**	۱۸.۲۰۵	۱.۲۶۱	۰.۶۷۷	۱۲.۳۱۷	شخصی	
۰.۰۰۱**	-۱۶.۳۴۸	-۲.۰۶۹	۰.۷۷۰	-۱۲.۵۸۲	اقندرارگرا	
۰.۰۰۱**	۲۰.۲۰۸	۲.۴۶۶	۰.۷۳۱	۱۴.۷۶۴	شخصی	
۰.۰۰۱**	-۱۳.۲۲۳	-۰.۹۶۳	۰.۴۰۷	-۵.۳۸۱	تسهیلگری	
۰.۰۰۱**	۰.۶۰۵	۰.۳۲۳	۰.۲۹۵	۱.۶۵۲	تعاملی	
۰.۹۰۸	-۰.۱۱۶	-۰.۰۱۱	۰.۶۴۶	-۰.۰۷۵	شخصی	مجازاسازی
۰.۰۲۴**	-۲.۲۷۵	-۰.۳۹۸	۰.۷۳۴	-۱.۶۷۱	اقندرارگرا	
۰.۰۰۱**	۰.۶۵۶	۰.۹۵۳	۰.۷۹۷	۳.۹۴۴	شخصی	
۰.۷۱۸	-۰.۳۶۲	-۰.۰۳۶	۰.۳۸۸	-۰.۱۴۱	تسهیلگری	
۰.۰۰۱**	-۷.۳۸۶	-۰.۰۸۹	۰.۲۸۱	-۲.۰۷۷	تعاملی	
۰.۰۸۱	۱.۷۵۶	۰.۰۶۲	۰.۱۹۷	۰.۳۴۶	شخصی	
۰.۰۰۱**	۱۷.۰۵۸	۱.۰۹۴	۰.۲۲۴	۳.۸۲۱	اقندرارگرا	
۰.۰۰۱**	-۲۷.۳۵۰	-۱.۶۹۱	۰.۲۱۳	-۵.۸۱۵	شخصی	
۰.۰۰۱**	-۵.۰۶۷	-۰.۲۰۵	۰.۱۱۸	-۰.۶۵۹	تسهیلگری	
۰.۰۰۱**	۱۲.۱۴۱	۰.۳۵۵	۰.۰۸۶	۱.۰۴۱	تعاملی	
۰.۰۰۱**	۹.۶۰۲	۰.۷۳۴	۰.۰۴۷	۵.۲۴۸	شخصی	روشنگرانی رشد یافته
۰.۰۲۷**	-۲.۲۲۷	-۰.۳۱۱	۰.۶۲۲	-۱.۳۸۵	اقندرارگرا	
۰.۰۰۱**	۷.۱۹۶	۰.۸۳۴	۰.۰۹۰	۳.۶۵۷	شخصی	
					والایش	

ادامه جدول ۵. ضرایب مدل رگرسیون مکانیزم‌های دفاعی و سبک تدریس معلمان

سطح معناداری	T	ضرایب استاندارد شده	ضرایب استاندارد نشده		بعاد
		Beta	خطای معیار	بنا	
۰.۰۰۱**	-۹.۳۹۹	-۰.۷۵۵	۰.۳۲۹	-۳.۰۹۰	تسهیلگری تعاملی شخصی اقتدارگرا شخصی تسهیلگری تعاملی شخصی تعاملی شخصی
۰.۰۰۱**	۱۰.۳۴۶	۰.۶۵۸	۰.۲۳۸	۲.۴۶۲	
۰.۰۰۱**	۳۸.۰۷۴	-۱.۴۱۲	۰.۳۲۵	-۱۲.۳۷۷	
۰.۰۰۱**	۳۴.۸۷۸	۲.۳۵۷	۰.۳۷۰	۱۲.۸۶۳	
۰.۰۰۱**	-۳۹.۳۴۱	-۲.۵۷۰	۰.۳۵۱	-۱۳.۸۰۹	
۰.۰۰۱**	۲۱.۰۳۳	۰.۸۲۰	۰.۱۹۶	۴.۱۱۳	
۰.۰۰۱**	۸.۲۵۰	۰.۲۰۰	۰.۱۴۲	۱.۱۶۸	
۰.۰۰۱**	-۲۸.۷۹۸	-۱.۱۲۶	۰.۲۰۵	-۵.۸۹۷	
۰.۰۰۱**	۲۳.۹۴۱	۱.۷۱۰	۰.۲۳۳	۰.۵۷۶	
۰.۰۰۱**	-۲۷.۷۶۳	-۱.۹۱۲	۰.۲۲۱	-۶.۱۳۹	
۰.۰۰۱**	۱۹.۳۵۷	۰.۷۹۵	۰.۱۲۳	۲.۳۸۴	تسهیلگری تعاملی شخصی تعاملی شخصی تعاملی شخصی تعاملی تعاملی تعاملی
۰.۰۰۱**	۱۳.۲۳۰	۰.۴۳۱	۰.۰۸۹	۱.۱۸۰	
۰.۰۰۱**	-۳.۳۲۶	-۰.۳۳۱	۰.۰۳۵	-۱.۷۸۰	
۰.۰۰۲**	۳.۱۰۱	۰.۵۶۴	۰.۶۰۹	۱.۸۸۸	
۰.۳۱۳	-۱.۰۱۲	-۰.۱۷۸	۰.۰۷۸	-۰.۵۸۵	
۰.۸۱۹	-۰.۲۳۰	-۰.۰۰۲۴	۰.۳۲۲	-۰.۰۷۴	
۰.۰۰۱**	۶.۱۱۳	۰.۵۰۷	۰.۲۳۳	۱.۴۲۵	
۰.۰۰۱**	-۹۲.۶۵۴	-۱.۲۶۱	۰.۱۲۵	-۱۱.۵۴۱	
۰.۰۰۱**	۷۰.۷۰۵	۱.۷۰۸	۰.۱۴۲	۱۰.۰۱۸	
۰.۰۰۱**	-۹۰.۰۷۵	-۲.۱۰۹	۰.۱۳۴	-۱۲.۱۱۵	
۰.۰۰۱**	۲۴.۵۸۸	۰.۳۵۲	۰.۰۷۵	۱.۸۴۲	تسهیلگری تعاملی شخصی تعاملی شخصی تعاملی تعاملی تعاملی تعاملی تعاملی
۰.۰۰۱**	۴۵.۱۸۵	۰.۰۱۲	۰.۰۰۵۴	۲.۴۵۱	
۰.۰۰۱**	-۸.۳۰۹	-۰.۵۰۴	۰.۵۱۰	-۴.۲۳۴	
۰.۰۰۱**	۱۴.۱۹۲	۱.۵۷۳	۰.۰۸۰	۸.۲۲۶	
۰.۰۰۱**	-۶.۹۴۱	-۰.۷۴۲	۰.۰۵۰	-۳.۸۱۹	
۰.۰۰۸	۰.۶۶۳	۰.۰۴۲	۰.۳۰۷	۰.۲۰۳	
۰.۰۰۱**	۶.۵۳۲	۰.۳۳۰	۰.۲۲۲	۱.۴۵۰	
۰.۰۰۱**	-۳.۵۳۳	-۰.۱۰۹	۰.۲۵۲	-۰.۸۹۱	
۰.۰۰۱**	۶.۳۱۱	۰.۰۱۹	۰.۲۸۷	۱.۸۱۱	
۰.۰۰۱**	۷.۹۳۰	۰.۷۲۹	۰.۲۷۲	۲.۱۶۰	
۰.۰۰۱**	-۱۴.۳۰۱	-۰.۶۷۶	۰.۱۰۲	-۲.۱۷۰	تسهیلگری تعاملی تسهیلگری تعاملی
۰.۰۰۱**	۱۱.۳۸۸	۰.۴۲۷	۰.۱۱۰	۱.۲۵۱	

معلمان را دارند. نتایج حاصل از این فرضیه با نتایج پژوهش‌های زیادی همسوست [۲۵، ۲۶، ۲۷، ۲۸، ۳۰، ۳۳، ۳۰، ۳۲، ۳۱]. در تبیین نتیجه مذکور نیز می‌توان گفت ویژگی‌های شخصیتی و عوامل فردی، هیجانی و روان‌شناختی معلم بر چگونگی فرایند و سبک تدریس و آموزش و کیفیت تدریس و ارتباط او با دانش‌آموزان اثرگذار است. هنگامی که معلمان در کلاس تدریس می‌کنند، علاوه‌بر مهارت‌های اکتسابی، ویژگی‌های روان‌شناختی و شخصیتی آنان عمدتاً به صورتی ناخودآگاه بر ماهیت رفتارشان تأثیر می‌گذارد. حال اگر معلمان در هنگام حضور در کلاس درس، خود سلامت روانی و شخصیتی سالم کاملی نداشته باشند، این امر مزید بر علت می‌شود و بر کارایی و اثربخشی فعالیت‌های آن‌ها در کلاس سایه می‌اندازد. مکانیسم‌های دفاعی نیز برگرفته از بخش ناهمشیار شخصیت افرادند و به صورتی ناهمشیار می‌توانند در موقعیت‌های گوناگون به کار گرفته شوند. در تبیین رابطه مثبت و معنی‌دار برخی از مکانیسم‌های دفاعی با سبک‌های مختلف تدریس می‌توان گفت این معناداری می‌تواند حاکی از این باشد که افراد در به کارگیری مکانیسم‌های دفاعی در سبک‌های تدریس مختلف بیشتر از مکانیسم‌های دفاعی سازش‌بافته یا رشدیافته یا از مکانیسم‌های دفاعی پخته استفاده می‌کنند که عملاً علاوه‌بر وضعیت کلی روان‌شناختی آن‌ها بر عملکرد و تعامل کلاسی با دانش‌آموزان هم تأثیر می‌گذارد. در زمینه رابطه منفی و معنادار بسیاری از مکانیسم‌های دفاعی با سبک‌های مختلف تدریس می‌توان این‌گونه تبیین کرد که معلمانی که از مکانیسم‌های دفاعی رشدنایافته و روان‌رنجور استفاده می‌کنند، عموماً در کلاس درس نمی‌توانند به شیوه سازنده یعنی استفاده از سبک‌های تدریس موفق عمل کنند. برای مثال در سبک تدریس اقتدارگرایانه که نام دیگر این سبک تدریس دموکراتی قانون‌مدار است، عمدتاً معلم و دانش‌آموزان دارای رابطه تعاملی و دوچانبه هستند که مبتنی بر احترام در چارچوب قوانین است و مشخصاً معلمانی می‌توانند این سبک را در پیش‌گیرند که

بحث و نتیجه‌گیری

هدف اصلی پژوهش حاضر پیش‌بینی سبک‌های تدریس معلمان زن براساس توانایی ذهنی‌سازی و مکانیسم‌های دفاعی آنان بود. نتایج نشان داد که توانایی ذهنی‌سازی می‌تواند سبک‌های تدریس را پیش‌بینی کند. این یافته با نتایج پژوهش‌های زیادی همسوست [۲۵، ۲۶، ۲۷، ۲۸، ۲۹، ۳۰]. در تبیین نتایج بیان شده می‌توان گفت ظرفیت ذهنی‌سازی به عنوان یک رویکرد بازتابی به نوعی توانایی درک حالات ذهنی خود و دیگران است؛ بنابراین می‌تواند زیربنای رفتار آشکار مانند سبک‌های تدریس معلمان باشد. درواقع سطوح بالای توانایی ذهنی‌سازی کاملاً با توانایی بهره‌گیری از دیدگاه‌های متفاوت مرتبط است که قدرت و ظرفیت بهره‌گیری از دیدگاه‌های متفاوت، مصدقه بارز اتخاذ سبک‌های تدریس متفاوت نیز هست. سطوح بالای توانایی ذهنی‌سازی می‌تواند با فراهم سازی ظرفیت‌های ارتباطی و درونی برای فهم و درک عمیق‌تر در روابط بین فردی به کاربست توانایی‌های ارتباطی در شرایط تدریس معلمان کمک کند. توانایی ذهنی‌سازی با ایجاد اعتماد به نفس و باور به اینکه فرد از ظرفیت‌های ذهنی خود و دیگران آگاهی دارد، خودبه‌خود موجب آگاهی معلمان از شرایط موجود می‌شود و با توجه به شناختی که از حالات ذهنی دانش‌آموزان پیدا می‌کنند، می‌تواند زمینه به کارگیری سبک تدریس پویا و تعاملی را فراهم سازد. به عبارت دیگر هرچه توانایی ذهنی‌سازی بیشتر باشد، امکان درک متقابل، گفت و گو و ارتباط صمیمانه و واقعی بهتر است و بر عکس آن، پایین بودن توانایی ذهنی‌سازی می‌تواند معلمان را به سمت تعاملات بسته، یک طرفه و اقتدارگرا سوق دهد. توانایی ذهنی‌سازی به فرد کمک می‌کند رفتارها را پیش‌بینی، مدیریت و درک کند و تجربه‌های سردرگمی، از دست دادن کنترل و بی‌اعتمادی را کاهش دهد که این در به کارگیری سبک تدریس مناسب معلمان مؤثر است.

نتیجه دیگر پژوهش بیان‌کننده این بود که سازوکارهای دفاعی قابلیت پیش‌بینی سبک‌های تدریس

منابع

۱. آزرمنی بستان‌آباد کریمه، جوادی‌پور محمد. کاربرد روش تدریس مبتنی بر رویکرد سازنده‌گرایی در مدارس دوره دوم متوسطه، پژوهش‌های آموزش و یادگیری، ۱۴۰۰؛ ۱۸(۲): ۱-۱۲.
۲. شعبانی، حسن. مهارت‌های آموزشی و پرورشی (روش‌ها و فنون تدریس). چاپ دوم. تهران: سمت، ۱۳۸۹.
۳. عباسی نرجس، حسینی فریده‌سادات، گلستانه سید موسی. نقش سبک‌های استنادی در هیجان‌های خودآگاه شرم و گناه در دانش‌آموزان دوره ابتدایی، مجله مطالعات آموزش و یادگیری. ۱۳۹۵؛ ۲(۲): ۸۵-۱۰۶.
4. Chan S, Yuen MT. Personal and environmental factors affecting teachers' creativity-fostering practices in Hong Kong. *Thinking Skills and Creativity*. 2014; 12(1): 69-77. <http://hdl.handle.net/10722/199282>
5. سخنور ناهید، ماهر وزاده طبیه. روش‌های تدریس فعال در میان معلمان ریاضی مقطع راهنمایی. اندیشه‌های نوین تربیتی، دانشکده علوم تربیتی و روان‌شناسی دانشگاه الزهرا. ۱۳۸۹؛ ۷۶-۱۰۷.
6. احمدوند، زهرا. تبیین بهزیستی روان‌شناختی براساس مؤلفه‌های ذهن‌آگاهی. *فصلنامه روان‌شناسی سلامت*، ۱۳۹۲؛ ۲(۳): ۶۰-۷۰.
7. Allen JG, Fonagy P. Editors. *The handbook of mentalization-based treatment*. John Wiley & Sons; Aug 4. 2006.
8. Fu. J. A Study of Learning styles, Teaching Styles and Vocabulary Teaching Strategies in Primary School. *Teaching and Teacher Education*. 2009, 27, 59-68.
9. Walter H, Mohnke S. Mentalizing and psychopathology in schizophrenia, depression, and social anxiety; 2017.
10. Yun-Hsuan Ch, Meng-Heng Y, Cheng-Ta Y, Joshua h, Sheng-Hsiang L, Shulan H. Alteration of psychological resilience may

مکانیسم‌های دفاعی رشدیافته و پخته‌ای داشته باشند. می‌توان گفت مکانیسم‌های دفاعی رشدنایافته در تعاملات بین فردی و خصوصاً در ارتباط با سبک‌های تدریس شخصی، به‌وضوح خود را نمایان می‌کند. به این صورت که هر اندازه مکانیسم‌های دفاعی رشدیافته تر باشد روابط بین فردی سازنده‌تر و بالغانه‌تر خواهد بود و به‌تبع آن سبک تدریس معلمان نیز سازنده‌تر خواهد بود. از محدودیت‌های پژوهش حاضر می‌توان گفت از آنجاکه این پژوهش درباره معلمان زن در شهر سقز انجام شده، در تعمیم نتایج آن به سایر مقاطع، سایر جنسیت‌ها و سایر جوامع لازم است با احتیاط عمل شود. با توجه به نتایج حاصل از پژوهش پیشنهاد می‌شود متولیان آموزش و پرورش با بهره‌گیری از ظرفیت سایر نهادهای حرفه‌ای در زمینه تدارک امکان و فرصت مناسب برای بررسی‌های حرفه‌ای مسائل روان‌شناختی و شخصیتی معلمان و نیز برگزاری کارگاه‌ای آموزشی برای خودآگاهی بیشتر در این زمینه و افزایش قابلیت‌های شخصی معلمان برنامه‌ریزی جدی کنند. پیشنهاد می‌شود خدمات و امکان استفاده از مشاوره و مداخلات توانمندسازی را برای معلمان فراهم آورد تا بتوانند در راستای پویایی و حل مسائل و مشکلات خود تلاش کنند و تا حد امکان از احتمال ورود مشکلات زمینه‌ای و شخصی معلمان به داخل کلاس پیشگیری شود. علاوه بر این از آنجاکه زیرمقیاس مرتبط با دیگران در متغیر ذهنی‌سازی می‌تواند همه سبک‌های تدریس را پیش‌بینی کند و این توانایی معلمان را در درک دیگران افزایش می‌دهد، پیشنهاد می‌شود در استخدام و انتخاب معلمان به این قابلیت توجه شود. بر همین مبنای اگر سبک‌های دفاعی رشدنایافته به صورت سبک غالب در یک شخص دربیاید، می‌تواند به نابه سامانی ارتباطی منجر شود، پیشنهاد می‌شود در استخدام معلمان این سبک‌ها بررسی و ملاحظات روان‌شناختی انجام شود.

- Achievement Goal Theory Integrated Perspective. *Front. Psychol.* 2021; 12: 704269. <https://doi:10.3389/fpsyg.2021.704269>
19. Adluru N, Luo Z, Van Hulle CA, Schoen AJ, Davidson RJ, Alexander AL, Goldsmith HH. Anxiety-related experience-dependent white matter structural differences in adolescence: A monozygotic twin difference approach. *Sci Rep.* 2017; 18; 7(1):8749. doi: 10.1038/s41598-017-08107-6. PMID: 28821748; PMCID: PMC5562810.
20. Xie F, Derakhshan A. (2021) A Conceptual Review of Positive Teacher Interpersonal Communication Behaviors in the Instructional Context. *Front. Psychol.* 12:708490. <https://doi:10.3389/fpsyg.2021.708490>
۲۱. فتحی آشتیانی، علی. آزمون‌های روان‌شناسی ارزشیابی شخصیت و سلامت روان. انتشارات بعثت، ۱۳۸۹.
۲۲. حیدری نسب لیلا، شعیری محمدرضا. ساخت عاملی پرسش‌نامه سبک‌های دفاعی (DSQ-40) در نمونه‌های غیربالینی ایرانی، فصلنامه پژوهش‌های نوین روان‌شناسی، ۱۳۹۸؛ ۶(پیاپی ۲۱): ۷۷-۹۹.
23. Akbari R, Kiany GR, Imani Naeeni M, Karimi Allvar N. Teachers' teaching styles, sense of efficacy and reflectivity as correlates of students' achievement outcomes. *IJAL.* 2008; 11(1):1-28. URL: <http://ijal.knu.ac.ir/article-1-70>
24. Ghorbanzadeh, A. Study of the Relationship between Teaching Style and Teacher Efficacy: A Quantitative Case Study in Mashhad, Iran. *Journal of Applied Linguistics Studies.* 2022; 1(1): 23-32. <https://sanad.iau.ir/journal/jals/Article/689167?jid=689167>
۲۵. احمدی مهناز، باقریان ساراودی رضا، موسوی سید محمدحسین. ذهنی‌سازی و ماهیت چندبعدی آن. *مجلة تحقیقات علوم رفتاری.* ۱۳۹۹؛ ۱۸(۴)، ۶۱۶-۶۲۲.
26. Bateman, A.F.P. Anxiety-related experience-dependent white matter structural differences in adolescence: A monozygotic twin difference approach moderate mentalization toward Mental health conditions from macro- and microstructure aspects. *NeuroImage.* Elsevier Inc. 2024, 299. <https://doi.org/10.1016/j.neuroimage.2024.120810>
11. Luyten P, Fonagy P, Lemma A, Target M. Depression. In: Bateman A, Fonagy P, editors. *Handbook of mentalizing in mental health practice* Washington, DC: American Psychiatric Association; 385. 2015.
۱۲. پیرخانفی، علیرضا. رابطه سبک‌های تفکر و سبک تدریس با مدیریت کلام. *نامه آموزش عالی.* ۱۳۸۷؛ ۱۱(۱): ۸۹-۱۱۱.
۱۳. حسین‌چاری مسعود، سماوی سیدعبدالوهاب، محمدی مژگان. بررسی شاخص‌های روان‌سنجی پرسش‌نامه خودکارآمدی معلم، نشریه مطالعات آموزش و یادگیری، ۱۳۹۶؛ ۲(پیاپی ۲): ۸۵-۱۰۶.
۱۴. مصرآبادی، جواد. نقش سبک‌های تدریس معلمان بر میزان بی‌انضباطی‌های دانش‌آموزان، *فصلنامه رهیافتی نو در مدیریت آموزش*، ۱۳۹۳؛ ۶(۲): ۱۸۹-۲۰۶.
۱۵. بهلولی فسخودی، محسن. ارزیابی الگوی تدریس عقلانی شفلر از منظر دانش‌ضمنی و پیشنهاد الگویی جایگزین با عنوان تدریس ضمنی، پژوهش‌های آموزش و یادگیری، ۱۴۰۰؛ ۱۸(۱): ۱۶۳-۱۷۶.
۱۶. محمدیان شریف کویستان، غربی‌حسن، حبیبی کلیر رامین. *مطالعه نیمرخ شخصیتی، صلاحیت‌های حرفاء و اثربخشی معلمان متوسطه شهرستان مریوان: تحلیل مبتنی بر شخص، فصلنامه تدریس پژوهی، ۱۳۹۵؛ ۴(۱): ۲۷-۴۶.*
17. Pishghadam R, Derakhshan A, Jajarmi H, Tabatabaee S, Shayesteh S. Examining the Role of Teachers' Stroking Behaviors in EFL Learners' Active/Passive Motivation and Teacher Success. *Front. Psychol.* 2012, 12:707314. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2021.707314>
18. Jiang AL, Zhang LJ. University Teachers' Teaching Style and Their Students' Agentic Engagement in EFL Learning in China: A Self-Determination Theory and

۳۰. شهبازی دستجردی راحله، میرشاه جعفری ابراهیم. بررسی رابطه بین ذهنیت فلسفی و سبک تدریس دبیران مدارس متوسطه شهر اصفهان. *مجله علوم تربیتی و روانشناسی دانشگاه شهید چمران اهواز*, ۱۳۸۸؛ ۵(۲): ۴۱-۵۸.
31. Allen, Jon G. *Handbook of Mentalizing in Mental Health Practice*, Second Edition, *Journal of Psychiatric Practice*; 2020, 26 – 2: 160-161.
32. Bateman A, Fonagy P. *Mentalization-based treatment for personality disorders: A practical guide*. Oxford University Press; Jan 28; 2016.
33. Fonagy, P. *Affect regulation, mentalization, and the development of the self*. Other Press; 2009.
27. اسماعیل‌پور خلیل، خواجه وجیهه، مهدوی نفیسه. پیش‌بینی رضایت زناشویی همسران براساس باورهای ارتباطی و مهارت‌های ارتباطی. *فصلنامه خانواده پژوهشی*, ۱۳۹۲؛ ۳۳(۹): ۳۳-۵۶.
28. یارمحمدزاده پیمان، فیضی ایوب، محمدیان کویستان، آق‌آتابای آمنه. رابطه ویژگی‌های شخصیت و سبک رهبری کلاس درس با کیفیت تدریس استاد دانشگاه به روش خودارزیابی: ارائه یک مدل ساختاری، *نشریه آموزش و ارزشیابی*. ۱۳۹۴؛ ۱۰(۳۹): ۲۹-۵۱.
29. Fonagy P, Gergely G, Target M. The parent–infant dyad and the construction of the subjective self. *Journal of Child Psychology and Psychiatry*; 2010 , 48: 288-328.